

Hier enkele regels uit het voorwoord, wat ook goed van toepassing is op het volgende gedicht over het Kasteel:

*Dan gunt gij U voor dit mijn vers
Een oogenblikje tijd.
Dan heeft niet tevergeefs de pers
Haar Kracht er aan gewijd.
Dan schenkt het U misschien een uur
Van stil genot en vreê,
En 't gaat vooreerst nog niet in 't vuur
Of met den aschkar mee.*

Met deze kleine inleiding laten we nu de woorden volgen van onze oud-stadgenoot.

Het lot van het IJsselsteinsche Slot

Geteld, helaas! geteld zijn thans de dagen
Van 't oude IJsselsteinsch Kasteel;
Reeds klinken dag aan dag de forsche slagen
Van moker, hamer en houweel.
Een ruwe drom van jongens en van mannen,
In 't sloopen en in 't breken sterk,
Volvoert met gruwb'ren ijver reeds de plannen,
Beraamd voor het vernielingswerk.
Hun klompgeklots klinkt door de leege zalen,
Op brug en plein en straat en trap,
Door poort en gang en kamers en portalen
Met luid gedruisch bij elken stap.

Uw stille rust en vrede zijn verdwenen,
Uw naam en adeldom ontwijd,
Eerwaardig slot, uw beulen zijn verschenen,
Bereid U voor; 't is sterventijd!
Gij, die de macht des vijands van u keerde,
Den stormloop van den strijd weerstond,
Als oord der rust, geen mensch ter wereld deerde,
Wordt nu, hoe wreed, gelijk een hond,
Die lang en trouw zijns meesters hof bewaarde,
Maar oud, het water niet ontloopt.
Trots al uw roem, met torens bosch en gaarde
Verwoest, verbrijzeld en gesloopt.

Reeds is het dak tot aan de muren open
En aklig grijzen spar en lat,
Door koude mist en natte sneeuw bedropen,
Na eeuwen weer op d'oude stad.
Zij schijnen zich haar naakte staat te schamen,
Zoo oud voor aller oog ontbloot.
Lang lagen zij zoo warm en rustig samen,
Gedekt door pannen, lei en lood.
Nu hoort men snachts hun droevig, klagend knerpen,
Vermengd met huiverig spookgeraas;
Verhaast het uur, ons naar omlaag te werpen,
Bij 't andre puin, O! sloopersbaas.-...

Vergrijsde Burcht, gij moet uw luister derven,
Uw schoonheid wordt als kaf verstrooid,
Uw glazen, eens zoo helder, zijn reeds scherven,
Door 't jong Janhagel ingegooid.
De oude poort, die elks bewondring wekte,
versiert uw gevelspui niet meer:
't Behangsel, dat uw dikke muren dekte,
Hangt nu gescheurd aan flarden neer;
De luiken en de deuren van de kamers
Staan op het binnenplein te koop,
Het eikenschot week voor den slag der hamers
En vormt een ordeloozen hoop.

Verschrikt en schuw door 't kloppen en door 't razen,
Loopt hong'rig en belust op buit
Een aantal ratten, groot, en vlug als hazen,
De naakte kamers in en uit.
Wie er ontdekt eer z'in de vele spleten
Van muur of vloer verdwenen zijn,
Is door den schrik Kasteel en al vergeten
En denkt aan poort noch gevellijn;
Maar spoedt zich ras de voordeur uit naar buiten
In reiner, fijner, frisscher lucht,
En wijl hij achter zich het knaagdierhol hoort sluiten,
Ontsnapt zijn borst een dank'bre zucht.

Dit is nu 't eind van al uw roem en grootheid
Door goud gebouwd, hoog - adelijk slot;
Men sloopst u om wat lood, en in uw doodstrijd
Zijt gij nog aan het grauw ten spot.
Ach, waart gij maar voor vier maal honderd jaren
Door 't bla'krend oorlogsvuur vernield,
Toen gij de macht der sterke Stichtenaren
Van uwen wal en muren hielt
Of had de vrouw, die menig man beschaamde,
Wier geest nog door uw hallen zweeft,
Die 't snoode plan, dat uwen val beraamde,
Door dapperheid verijdeld heeft,

Dit niet gedaan; dan hadt gij kunnen sneven
Vol eer, zoo als gij hadt geleefd,
Dan waart gij van de schande vrij gebleven,
Waar ieder oud kasteel voor beeft,
Maar 't is beslist. O, roem der Nederlanden,
Gedenkstuk uit den Graventijd,
Gij sterft, onteerd door ruwe beulenheden,
Geschiedenis en kunst ten spijt.

Eens, vroeg of laat, in ruwe najaarsnachten,
Wanneer de storm de wolken jaagt
En ongestoord met onvermoeide krachten
De bladerlooze boomen plaagt,
Spookt op de plek, waar eens uw muren stonden,
Een somber heir van geesten rond,
Die klagend 't feit van uwen val verkonden
Tot aan den vroegen morgenstond,
Wanneer het licht, aan d'Oosterkim verzezen
Zijn macht en kracht opnieuw bewijst
En u en ons een profetie mag wezen
Dat g'eens weer uit uw asch verrijst.

J. van der Roest Gz.

IJsselstein den 1 sten van Sprokkelmaand 1888

Foto werkgroep

De gegevens die bij ons zijn binnengekomen naar aanleiding van de vragen in ons eerste nummer zijn als volgt:

1. De bomen op de foto's zijn gerooid kort nadat de heer Pouw v.d. Roest het huis op 26 november 1930 verkocht had.
2. De eigenaar van de auto waarvan wij helaas het nummer niet kunnen ontcijferen, is de firma van Weesel te Utrecht, groothandel in bakkers-artikelen en bedrijfskleding.
3. De stoepen zijn in de zomer van 1954 door de firma Stomphorst te Utrecht gesloopt. Daarbij werden ook de natuurkeien de z.g. kinderhoofdjes vervangen door „mooie” gladde bakstenen.

Deze gegevens zijn door enkele stadgenoten die een goed geheugen hebben medegedeeld.